

Володимир Дубровський, Дмитро Боярчук,
Катерина Руських, Валентина Бальошенко

КОРОТКИЙ ОГЛЯД

Коригування «курсу реформ»: «Все за планом», чи Відступ по всіх фронтах?

Всі плани коригуються та удосконалюються. Але нещодавно затверджений «Національний план дій на 2012 рік» (План-2012) є скоріше кроком назад, адже він нівелює або відкладає на майбутнє найбільш системні реформи, спрямовані на запровадження і підтримку конкуренції та посилення прав власності – перевірки бізнесу, реформи ЖКГ та створення ринку сільськогосподарських земель. Меншою мірою постраждали технічні реформи, але і тут маємо зволікання з підготовкою переходу до накопичувального пенсійного страхування, відмову від реформування системи пільг, зволікання з підготовкою введення медичного страхування, небажання підвищувати прозорість державного бюджету та міжбюджетних відносин, а також викривлення реформи щодо механізму фінансування освіти і науки.

У Плані-2012 системні реформи пробуксовують і відкладаються, або викривляються до повного вихолощення. Нам вдалося знайти 3 випадки розширення і поглиблення реформ. У вугільній галузі пропонується запровадити конкурентний ринок вугілля і позбавитися субсидування вугільної галузі до 2015 року, закрити збиткові шахти та відмовитися від збереження у власності держави міноритарних пакетів акцій шахт, що підлягають приватизації. У сфері дерегуляції та покращення підприємницького клімату з'явилися задачі з реєстрації та ліквідації підприємств, ринкового нагляду за харчовими продуктами, ліцензування і дозволів та пункти щодо захисту міноритарних акціонерів і співвласників ТОВ і удосконалення реєстрації прав на нерухоме майно. Третій удосконалений напрямок – це плани прийняття закону про регулювання у сфері автомобільного транспорту відповідно до європейських практик.

З іншого боку у плані-2012 вихолощено частину реформ, що стосуються перевірок. Вже не йдеться про запровадження перевірок на основі оцінки ризику, перехід від прямого контролю до профілактики й запобігання порушень законодавства. Щодо соціального захисту, то у плані-2012 зникла сама сутність реформи – перехід від пільг до адресної допомоги. Чи найважливішою «втратою» стало відкладення відміни мораторію на купівлю-продаж землі разом з провалом технічної підготовки до зняття мораторію у вигляді створення земельного кадастру, реєстру майнових прав, розмежування комунальних та загальнодержавних земель. Щодо реформи ЖКГ, то в Плані-2012 відмовились від встановлення лічильників та обов'язкового створення ОСББ.

Іншими прикладами викривлення першочергових планів реформ є переформувлювання політики тарифів на газ для населення, що наводить на думку на відмови підвищувати тарифи у 2012 році. У плани щодо приватизації планується закласти міну уповільненої дії – задача щодо утворення «Державної холдингової компанії» та передачі їй всіх пакетів акцій, що належать

державі. Крім цього, відкладено перехід до накопичувальної пенсійної системи, зникли пункти про моніторинг та оцінку бюджетних видатків, створення баз даних фінансових і матеріальних активів держави, зникли пункти про перехід від утримання закладів науки та освіти до надання грантів на конкурентних засадах.

Пересічному громадянину є резон прагнути справжніх реформ, адже у разі успіху вони відкривають простим людям, не пов'язаним з владою, доступ до можливостей збагачення. Прискорення і поглиблення реформ вугільної галузі означатиме принаймі полегшення податкового тягара, дерегуляція бізнесу – більше можливостей для підприємництва, підвищення адресності соціальної допомоги – достойне утримання для непрацевдатних і тих, хто цього потребує. Реформи також обіцяють менші ціни, кращий вибір і послуги. Тому громадяни мають вимагати від влади і кандидатів у владу справжніх реформ.

Повну версію звіту можна завантажити на сайті www.case-ukraine.com.ua у розділі «Популярна економіка: моніторинг реформ».